

Seat No. : _____

MP-140

March-2019

B.A., Sem.-VI

**CC-314 : Psychology
(Experimental Psychology-II)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (અ) શાબ્દિક સાહચર્યના પ્રયોગોના પ્રકાર તરીકે શબ્દ-શબ્દ સાહચર્યની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

સાહચર્યના પ્રાથમિક અને ગૌણ નિયમોની વિગતે ચર્ચા કરો.

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (ગમે તે ચાર) 4

(i) સાહચર્ય એટલે શું ?

(ii) _____ એ સૌપ્રથમ સાહચર્યનો ખ્યાલ રજૂ કર્યો હતો. (મોર્ગન / એરિસ્ટોટલે)

(iii) સાહચર્યના પ્રાથમિક કે મૂળ નિયમો પાંચ છે. (ખરું / ખોટું)

(iv) મોર્ગેના નિયમ પ્રમાણે શાબ્દિક પ્રતિક્રિયા જેમ સાધારણ તેમ પ્રતિક્રિયા સમય _____ હોય છે. (વધારે / ઓછો)

(v) વારંવારિતાના કોઠાનો અર્થ જણાવો.

(vi) પ્રતિક્રિયા સમયનો અર્થ જણાવો.

2. (અ) શિક્ષણના પ્રકારોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

શિક્ષણના વક્રોની સદૃષ્ટાંત સમજૂતી આપો.

(બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈપણ ચાર) 4

(i) શિક્ષણ એટલે મહાવરના પરિણામે _____ માં થતો માપી શકાય તેવો ફેરફાર. (કાર્ય / વર્તન)

(ii) શિક્ષણ એક _____ ક્રિયા છે. (મૂર્ત / અમૂર્ત)

(iii) માનવીનું મોટાભાગનું શિક્ષણ _____ સ્વરૂપનું હોય છે. (બિન-શાબ્દિક / શાબ્દિક)

(iv) પુનઃશિક્ષણની સરળતા એ શિક્ષણ માપનની પદ્ધતિ છે. (ખરું / ખોટું)

(v) સૌપ્રથમ અર્થહીન પદોની રચના _____ એ કરી. (પોસ્ટમેન અને ઈંગન / એબિંગહાઇસે)

(vi) ઉદ્દીપકની રજૂઆત અને પ્રતિક્રિયાની શરૂઆત વચ્ચેનો સમયઅંતર એટલે _____. (સ્મરણ / સુખ્તતા)

3. (અ) ઉદ્દીપક (શાબ્દિક) સામગ્રીની રજૂઆત અને મહાવરાની પદ્ધતિઓની વિગતે ચર્ચા કરો. 14

અથવા

શિક્ષણ પર અસર કરતાં શીખવાની પરિસ્થિતિને લગતાં પરિબલોની વિગતે ચર્ચા કરો.

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3

(i) શાબ્દિક શિક્ષણ મોટાભાગે ક્રમિક સ્વરૂપનું હોય છે. (ખરું / ખોટું)

(ii) શિક્ષણ એ _____ માનસિક પ્રક્રિયા છે. (સરળ / જટિલ)

જોડકાં જોડો :

અ	બ
(1) અપેક્ષા પદ્ધતિ	(i) ગ્લેઝ
(2) યુગ્મ સાહચર્ય	(ii) સ્મૃતિ ગોલકચંત્ર
(3) સાહચર્ય મૂલ્ય	(iii) સામગ્રીની જોડ

4. (અ) સંકલ્પના પ્રાપ્તિના નામકરણ અને વર્ગીકરણ અંગેના પ્રયોગો ચર્ચો. 14

અથવા

સમસ્યા ઉકેલમાં પ્રયત્ન અને ભૂલની ભૂમિકાની (જાણની) ચર્ચા કરો.

- (બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈપણ ત્રણ) 3

(i) સમસ્યાનો અર્થ જણાવો.

(ii) ધ્યાનની પ્રક્રિયામાં સંકલ્પનાનું વિશેષ મહત્ત્વ છે. (ખરું / ખોટું)

જોડકાં જોડો :

અ	બ
(1) સંબંધાત્મક સંકલ્પના	(a) કલર્ક હલ
(2) નામકરણ અંગેનો પ્રયોગ	(b) થોર્નડાઈક
(3) કોચડા પેટી	(c) સંકલ્પનાનો પ્રકાર

Seat No. : _____

MP-140

March-2019

B.A., Sem.-VI

**CC-314 : Psychology
(Experimental Psychology-II)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Discuss in detail the Word-Word Association as a type of Verbal Association Experiments. **14**

OR

Discuss in detail the Primary and Secondary Laws of Association.

- (B) Answer the following questions : (any **Four**) **4**
- (1) What is Association ?
 - (2) _____ was the first to introduce the concept of Association.
(Morgan, Aristotle)
 - (3) Primary Laws of Association are Five. (True/False)
 - (4) As Morbe's Law verbal reaction gets normal the response time gets _____.
(more, less)
 - (5) State the meaning of Frequency Tables.
 - (6) State the meaning of Reaction time.

2. (A) Discuss in detail the types of Learning. **14**

OR

Explain with illustration the learning curves.

- (B) Answer the following questions : (any **Four**) **4**
- (1) Learning means measureable changes in _____ as a result of practice.
(work, behaviour)
 - (2) Learning is a/an _____ process. (concrete, abstract)
 - (3) Most of the human Learning is _____ form. (Non-verbal, verbal)
 - (4) Ease of Relearning is a method of measurement of learning. (True/False)
 - (5) The first nonsense syllables were created by _____.
(Postmen & Egan, Ebbinghouse)
 - (6) The period between the onset of the stimulus and the beginning of the reaction is _____.
(Memory, Latency)

3. (A) Discuss in detail the methods for presentation and practice of Stimulus (Verbal) material. 14

OR

Discuss in detail the Learning condition related factors affecting on Learning.

- (B) Answer the following questions : (any **Three**) 3

(1) Verbal learning is mostly a serial form. (True, False)

(2) Learning is a _____ mental process. (simple, complex)

Match the following :

(A)

(B)

(1) Anticipation method

(i) Glaze

(2) Paired associates

(ii) Memory drum

(3) Associate value

(iii) Pair of material

4. (A) Discuss the Naming and Sorting experiments of Concepts Attainment. 14

OR

Discuss the rolle (contribution) of Trial and Error in problem solving.

- (B) Answer the following questions : (any **Three**) 3

(1) State the meaning of Problem.

(2) Concept is most importance in Attention process. (True/ False)

Match the following :

(A)

(B)

(1) Relational Concept

(i) Clark Hull

(2) Experiment of Naming

(ii) Thorndike

(3) Puzzle box

(iii) Types of Concept

MP-140

March-2019

B.A., Sem.-VI

**CC-314 : Psychology
(Psychology in Industrial Organization-II)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (અ) 'સંગીતની કાર્યક્ષમતા ઉપર અસર થાય છે.' અભ્યાસો સહિત સવિસ્તૃત ચર્ચા કરો. 14

અથવા

અકસ્માતના કારણો જણાવી 'કાર્યનું ભૌતિક વાતાવરણ અકસ્માત નોતરે છે.' સમજાવો.

- (બ) યોગ્ય વિકલ્પો પસંદ કરી ગમે તે ચારના ઉત્તરો આપો : 4

- (1) ટેલીવિઝન જોવા માટે અંધારા રૂમ કરતાં _____ ફેલાયેલો પ્રકાશવાળો રૂમ વધુ ઈચ્છનીય છે.

- (A) તીવ્ર (B) મધ્યમ
(C) નિમ્ન (D) (A), (B), (C) માંથી કોઈ નહીં

- (2) આણુગમતો કે અરૂચિકર અવાજ એટલે _____.

- (A) બુલંદ (B) ઘોંઘાટ
(C) સ્વરકોટી (D) સ્વરગુણ

- (3) હવા-ઉજાસ માટેના મહત્ત્વના ત્રણ ઘટકો : ઉષ્ણતામાન, હવાની હેરફેર અને _____

- (A) ભેજ (B) પ્રકાશ
(C) સંગીત (D) થાક

- (4) ઉદ્યોગના કોઈપણ જાતના કાર્યો માટે 40 થી 50 ફુટકેન્ડલ પાવર પ્રકાશ પૂરતો છે, તેવું દર્શાવનાર સંશોધક.

- (A) થિન્કર (B) ટિન્કર
(C) જેરિસન (D) હોર્થોન

- (5) આવાજના બે પ્રકારો દર્શાવવામાં મહત્ત્વની ત્રણ બાબતો : સ્વરકોટી, સ્વરગુણ અને _____

- (A) કંપન સંખ્યા (B) તરંગ લંબાઈ
(C) બુલંદતા (D) સ્વરપેટી

- (6) અરોચકતા અને થાક તરફ દોરી જતા કાર્યો ઉપર ઘોંઘાટની અસરનો અભ્યાસ કરનારા

- (A) હોર્થોન (B) જેરિસન
(C) ટિન્કર (D) ઝોઈગર્નિક

2. (અ) પ્રેરણાનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો પ્રેરણાના સિદ્ધાન્તો દર્શાવી આકર્ષકતાની અપેક્ષા અને ઈ.આર.જી. સિદ્ધાન્તની સમજૂતી આપો. 14

અથવા

કાર્ય સંતોષ એટલે શું ? તેના નિર્ણાયક ઘટકો સવિસ્તૃત સમજાવો.

- (બ) યોગ્ય વિકલ્પો પસંદ કરી ગમે તે ચારના ઉત્તરો આપો : 4

(1) “પ્રેરણા એટલે પ્રવૃત્તિને ઉદ્દીપ્ત કરનાર અને પોષનાર વિશિષ્ટ આંતરિક પરિસ્થિતિ” આ વ્યાખ્યા આપનાર.

- (A) ગીલ્ફર્ડ (B) ઓલપોર્ટ
(C) અબ્રાહમ માસ્લો (D) ફોર્ડ

(2) જરૂરિયાતોનો શ્રેણીક્રમનો સિદ્ધાન્ત દર્શાવનાર

- (A) ટીકર (B) અબ્રાહમ માસ્લો
(C) હોર્થોન (D) ટેલર

(3) ‘કર્મચારીઓ માત્ર પૈસા મેળવવા કે કમાવવા માટે જ વ્યવસાય કરતા નથી’ આ તારણના અભ્યાસો કરનાર

- (A) ટેલર (B) મોર્સ અને વાઈસ
(C) ઓલપોર્ટ (D) માસ્લો

(4) પ્રશ્નાવલી પદ્ધતિ દ્વારા કાર્યસંતોષનો સર્વપ્રથમ અભ્યાસ કરનાર.

- (A) હેકમેન (B) ઓલ્ડહેમ
(C) હોપોક (D) શુલ્ટ્ઝ અને શુલ્ટ્ઝ

(5) શિક્ષણના વિવિધ સ્તરના શિક્ષકોનો કાર્યસંતોષનો ગુજરાતમાં અભ્યાસ કર્યો.

- (A) આનંદ શાહ-દિપક શાહ (B) એસ.સી. કાનાવાલા
(C) સુભાષ દવે (D) સી.ટી. ભોપટકર

(6) કર્મચારી અને પર્યાવેશકો વચ્ચે પરસ્પર સહકારની ભાવના ઉત્પન્ન કરવાથી કર્મચારીઓના મનોવલણો બદલી શકાય છે તે અંગેના અભ્યાસો કરનાર

- (A) વેઈટ્ઝ (B) નુકોલ્સ
(C) હર્જબર્ગ (D) હોપોક

3. (અ) મનોભારનો અર્થ સ્પષ્ટ કરી, મનોભારની શારીરિક અસરો વર્ણવો. 14

અથવા

કાર્યસ્થળે ઉત્પન્ન થતાં મનોભારનાં કારણો વર્ણવો.

- (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણના માંગ્યા મુજબ જવાબો આપો : 3

(1) ચીનમાં સીગ્રીટ્સે 1000થી વધુ કારખાનાના કારીગરોના અભ્યાસનું તારણ દર્શાવ્યું.

(2) કિવીમાકી અને કાલિમોએ 5450 કામદારોનો સર્વે કયા દેશમાં કર્યો ?

- (3) બ્રિટનમાં જાહેરમાંથી ખાનગી બનેલી કંપનીના 400 જેટલા કર્મચારીઓનો અભ્યાસ કોણે કર્યો ?
- (4) મનોભારના કારણ તરફે 'ભૂમિકાની અસ્પષ્ટતા' ના ત્રણ ઘટકો કોણે દર્શાવ્યા ?
- (5) 'તાલીમથી કાર્યની ચિંતા ઘટે અને કાર્ય કતૃત્વ સુધરે' આ તારણ 1800થી વધુ વ્યક્તિ પરના 37 અભ્યાસોમાં કોણે તારવ્યું ?
4. (અ) ગ્રાહક અંગેના સંશોધનોની પદ્ધતિઓ જણાવી, જાહેર ખબર પ્રત્યેની પ્રતિક્રિયાઓની ચકાસણી પદ્ધતિ સવિસ્તૃત વર્ણવો. 14

અથવા

વિજ્ઞાપન એટલે શું ? ઈન્ટરનેટના વેબ પરના વિજ્ઞાપનો વિવિધ અભ્યાસો અને ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

- (બ) નીચેના આપેલા 'A' અને 'B' વિભાગના યોગ્ય જોડકાં જોડો : 3

'A' વિભાગ	'B' વિભાગ
(A) વેબનું પાનુ સંકુલ પ્રકારનું હોય તો જાહેરાતની અસરકારકતા ઘટે છે.	(1) ડોન્થુ અને ગોર્શિયા
(B) 1999 માં 790 પુખ્ત વ્યક્તિઓનો ટેલીફોન દ્વારા સર્વે કર્યો.	(2) ટી.એ.ટી. કસોટી
(C) પ્રક્ષેપણ કસોટી	(3) સ્ટીવન્સન બ્રુનર
	(4) બુદ્ધિ કસોટી
	(5) ટેલિવિઝનની અસર

Seat No. : _____

MP-140

March-2019

B.A., Sem.-VI

CC-314 : Psychology (Psychology in Industrial Organisation-II)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) "Music affects the work efficiency." Discuss in detail along with related studies. 14

OR

Give the causes of accident and also explain 'Physical work environment invites accident'.

- (B) Write any **four** out of **six** : 4

- (1) Instead of dark room a room with _____ distributed light is more effective.

- (a) Strong (b) Medium
(c) Low (d) None of these

- (2) Unlikely or Unpleasant sound means _____.

- (a) Loud (b) Noise
(c) Voice Quality (d) Pitch of voice

- (3) The three important factors for ventilation are : Temperature, Air circulation and _____.

- (a) Humidity (b) Light
(c) Music (d) Boredom

- (4) For any type of industrial work 40 to 50 foot candle power's light enough who said that ?

- (a) Thinker (b) Tinker
(c) Jarison (d) Hawthorn

- (5) Three important things in showing two types of voice are pitch of the voice, voice quality and _____.
- (a) No. of vibrations (b) Wave length
(c) Loudness (d) Vocal code
- (6) 'A study of the effects of noise on the continuous work leads to boredom and fatigue' was conducted by _____.
- (a) Hawthorn (b) Jarison
(c) Tinker (d) Zygermic

2. (A) Give meaning of motivation. Name the theories of motivation and explain in detail 'Valence Expectancy Theory' and E.R.G. Theory. 14

OR

What is job satisfaction ? Describe in detail the determinants of job satisfaction.

- (B) Answer any **four** out of **six** : 4

- (1) 'Motivation refers to all the internal conditions that stimulative activity and sustain activity of an individual.' This definition was given by _____.
- (a) Guilford (b) Allport
(c) Abraham Maslow (d) Freud
- (2) Needs Hierarchy Theory was given by _____.
- (a) Tiker (b) Abraham Maslow
(c) Hawthorn (d) Taylor
- (3) 'Employees not only work to earn money.' This result was the study of _____.
- (a) Taylor (b) Morse and Weiss
(c) Allport (d) Maslow
- (4) _____ was the first person to carry out the study related to job-satisfaction by using questionnaire method.
- (a) Hacman (b) Oldhem
(c) Hopock (d) Schultz and Schultz

- (5) Study related to the job satisfaction of the teachers teaching at different levels in Gujarat was done by _____.
- (a) Anand Shah & Dipak Shah (b) S.C. Kanawala
(c) Subhash Dave (d) C.T. Bhopatkar
- (6) 'A change in the attitude of the employee is possible by producing co-operation between employees and supervisors.' Who carried out this study ?
- (a) Weitz (b) Nukols
(c) Herzberg (d) Hoppok

3. (A) Give the meaning of stress and explain physiological effects of stress. 14

OR

Describe the causes of stress created at work place.

- (B) Write any **three** out of **five** : 3

- (1) Give the result of the study conducted by seagrets on more than 1000 factory workers in China.
- (2) In which country Kiwimaki and Kalimo conducted a survey on 5450 workers ?
- (3) Who conducted study on 400 workers of the company which was converted into private company from public company in Britain.
- (4) Who describe the three functions of 'Role Undarity' as a cause of the stress ?
- (5) Due to training work Tension reduces and work performance improves.' – Who obtained this result after conducting a study on more than 1800 persons of 37 studies ?

4. (A) Give the name of the research methods related to consumer and explain in detail. the responses towards the advertisement method. 14

OR

What is advertisement ? Explain various studies with example of Internet on Web based advertisement.

(B) Match the following (A) to (B) :

3

(A)	(B)
(1) If web page is complicated the effectiveness of advertisement reduces	(a) Donthu and Gorsia
(2) In 1999 – 790 adult person were surveyed by telephone	(b) T.A.T. test
(3) Projective technique	(c) Stevenson Bruner
	(d) Intelligence test
	(e) Effect of Television
-

